

HegyeshalMI Lapunk

I.Ročník č.1.

marec 2020

ZAČÍNAME!

Vážení čitatelia! Práve držíte v ruke prvé číslo našich nových regionálnych novín HEGYESHALMI LAPUNK (Naše Hegyeshalomské noviny). Srdečne vás pozdravujeme a dúfame, že sa nám podarí splniť vaše očakávania. Noviny budú vychádzať raz mesačne. Ich cieľom je prinášať zaujímavé informácie a referencie o živote obyvateľov našej obce a regiónu. Dúfame, že sa aj vy zapojíte do tejto činnosti a budete nám posilať správy o vašich problémoch a o všetkom, čo sa týka života našich spoluobčanov, aby stránky našich novín boli čo najpestrejšie. Pokladáme za veľmi dôležité chrániť a rozvíjať náš spôsob života, naše kultúrne, hospodárske a podnikateľské aktivity v tomto zaujímavom regióne, ktorý spája obyvateľov troch štátov: Maďarska, Slovenska a Rakúska. Oprávnené niektorí odborníci nazývajú náš región „zlatým trojuholníkom“, lebo zabezpečuje pokojný a dynamický rozvoj maďarsky, slovensky a nemecky hovoriaceho obyvateľstva. Budeme sa neúnavne snažiť o to, aby naše noviny poskytovali pomocnú ruku pri riešení akýchkoľvek otázok a aby verne odzrkadľovali reálne okamihy nášho života.

V mene redakcie: László Szőke

PRIPRAVUJEME SA NA OSLAVU 15. marca 1848

V priebehu našej histórie 15. marec 1848 vždy patril medzi významné udalosti. V srdciach Maďarov tento dátum je symbolom mnohých ideí: slobody, rovnosti, bratstva, národného sebauvedomenia, jednoty, odhodlania a hrdoosti. Ale aké udalosti viedli k tomu, aby tento dátum získal kľúčové postavenie v našej histórii? *Pokračovanie na s. 4*

Zhorel rodinný dom

Azda každý v Hegyeshalome počul o tragédii Tóthovej rodiny, ktorá sa stala v noci 16. februára. Zrejme skrat elektrického vedenia zapríčinil požiar v budove vedľa domu a výbuch plynovej bomby. Plamene zasiahli aj priestory rodinného domu. Našťastie rodine sa podarilo vybehnúť von, ale dom sa stal neobývatelným. Odvtedy rodina býva v provizórnych priestoroch a čakajú na búracie práce, aby následne mohli začať s obnovou svojho domu. Mnohí ľudia poškodenej rodine poskytli okamžitú pomoc. Prišlo mnoho ponúk pomáhať nešťastnej rodine. Naša samospráva rodine okamžite poskytla stotisíc forintov, rozhodla aj o tom, že organizáciu obnovy domu bude koordinovať. Zriadila aj darovací účet: 59500117-35582801 alebo 11737076-15366928-10120006.

V hegyeshalomskej vinárni Aranyhíd Borozó usporiadali súťaž v kartách a z výhry, ako aj z tomboly a vydraženej torty, získané peniaze odovzdali Tóthovej rodine. Príspevok pre rodinu získame aj z dražby obrazu maliarky Magdolny Leinwetterné Deák. Viac informácií pozri <http://www.hegyeshalom.hu/licit.html>

Okrem toho sa 14. marca poobede o 16.00 konala dobročinná prednáška Márie Szelle v Slávnostnej miestnosti Miestneho zastupiteľstva na tému Tajomná a príťažlivá Sardínia. Prítomní aj pri tejto príležitosti mali možnosť podporiť Tóthovu rodinu. Pomáhajme spoločne!

Prvá Súťaž v plnení klobásy

Pri Stettni jazere v Hegyeshalome sa konala prvá Súťaž v plnení klobásy. Toto úspešné podujatie zrejme vytvorí dobrú tradíciu pre budúcnosť. Napriek zimným podmienkam prihlásilo sa 15 družstiev, ktoré sa pomocou domácich ingrediencií svojich produktov snažili získať uznanie poroty.

Okrem miestnych družstiev sa do súťaže zapojili aj susedné usadlosti. Prišli predstavitelia samosprávy z Bezenye aj Levélu, ba aj z krajského mesta Győru, ako aj známe družstvo z Kemenesmihályfa. Súťaženie prebiehalo v dobrej nálade aj vďaka

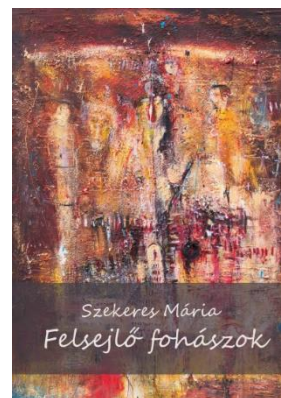

peknému počasiu, rodinnej atmosfére a samozrejme chutným klobásam. Prišlo pekný počet návštevníkov, ktorí si pochutnávali na špecialitách jednotlivých družstiev.

Porota rozdelila mnohé ceny a okrem iných ocenila aj najinovatívnejšie družstvá, najpopulárnejšiu klobásu, ale aj tých, ktorí súťažili pod heslom najpyšnejších alebo najhľadnejších jedákov. Prvé miesto získalo družstvo menom Darázs csípés (Štipnutie osy), druhé miesto patrilo družstvu Gábor Völgyesi és barátai (Gábor Völgyesi a priatelia.) Aj družstvo Szikra töltők (Plníme iskrou) dopadlo dobre, skončili na treťom mieste. Súťaž mala aj dobročinný cieľ, lebo získanú sumu za vstupenky organizátori venovali na na údržbu Detského ihriska pri Stettni jazere.

Stretnutie milovníkov literatúry

Poobede 16. februára 2020 milovníci literatúry sa zúčastnili na predstavení najnovšej knihy Márie Szekeres: Felsejlő fohászok. Autorka žiaľ pre chorobu sa osobne na tomto podujatí nemohla zúčastniť, ale dr. László Kozma, jej dobrý priateľ a partner rozhovoru, predstavenie bravúrne zvládol. Hovoril o dôležitosti viery, o tom, akú pomoc poskytuje v mnohých ťažkostiach a starostiach. Porozprával nám o detstve a rodine autorky, o tom ako sa cítila naplnená, keď sa obrátila k Bohu a prijala ho do svojho srdca. Zúčastníci tohto podujatia sa mohli cítiť ako na naozajskej hodine literatúry plnej farieb a zážitkov. Očarila ich aj obdivuhodná speváčka Dominika Lengyel a zasvetené čítanie Beáty Szöcs z knihy Márie Szekeres.

V Hegyeshalome sa konalo veľmi zaujímavé predstavenie knihy 5. januára 2020. Návštevníkom z Hegyeshalomu, ale aj z okolia, naskytla mimoriadna príležitosť zúčastniť sa predstavenia básnickej zbierky rodáka z Hegyeshalomu Andrása Cseha *Mint amikor* za účasti autora. S našou obcou Andrása spájajú tisíce nitky, tak nečudo, že mnohí naši spoluobčania boli naňho zvedaví a do posledného miesta zaplnili slávnostnú miestnosť Obecného úradu. Zbierku očami citlivého umelca a znalca metafór predstavil Andrásov priateľ István Halmi-Horváth. Aj jeho zásluhou sa predstavenie Andrásovej knihy zmenilo na farbisté a pútavé rozprávanie o vzájomnom prelínaní hudby, architektúry a básnického výrazu. Umelecký zážitok prítomných umocnil aj sám autor čítaním svojich veršov a presvedčil prítomných, že je skutočným majstrom umeleckého slova.

Ďakujeme Andrásovi, že svoju najnovšiu básnickú zbierku predstavil práve u nás a prajeme mu veľa tvorivých síl do budúcnosti

Farsangi események

Aj v Hegyeshalome vyhánajú zimu pomocou Moreny. Neutápajú ju, ale spaľujú. Miestni školáci prišli na námestie pred Obecným úradom držiac v ruke ozdobenú Morenu a spevom, tancom, veršami a porekadlami ju sprevádzali na poslednej ceste. Miestni dobrovoľní hasiči ju potom pred školou zapálili, aby tým podľa tradície zimu od nás nadobro vyhnali.

Fašiangy pre najmenších.

Ani naši najmenší miláčikovia neboli ukrátení o fašiangy. Tradičný Mini Manó klub 10. februára pre nich usporiadal fašiangový sprievod a deti v maskách mačiatok, psíkov, motýľov a lesných víl mohli rozveseľovať prítomných. Táto živá fašiangová veselica sa skončila plná pesničiek a radosti.

Fašiangy Nemeckej samosprávy

Tradičné Ma(c)skara fašiangy, ktoré už 12 rokov usporadúva nemecká menšina v Hegyeshalome, sa samozrejme konali aj tento rok. Okrem hegyeshalomských obyvateľov prišli hostia aj z Levélu, Kimle a z Rajky. Účastníkov privítala Eva Csernó Lászlóné. Speváci z Kimle sa predstavili opernými melódiami a rybárskymi pesničkami. Po nich vystúpil zbor z Levélu prezlečený do väzenských kostýmov, no to, čo predstavili bolo naozaj veselé. Na záver sme videli a počuli program speváckeho zboru z Hegyeshalomu a ich symfonický orchester obohatený nadanými tanečníkmi baletu.

Po bohatom kultúrnom programe návštevníci mohli ochutnať aj výborné sendviče a dobré fašiangové fánky. Tí, čo nechceli prestať tancovať a spievať svedčili o tom, že na rozlúčku s fašiangami dobrej nálady nikdy nie dosť.

Fašiangove tance

Zásluhou klubu Szivárvány Családbarát 15. februára sa konalo príjemné stretnutie rodín s malými i väčšími deťmi, aby si na ľudovú nôtu zatancovali fašiangové rytmy. Razantné melódie zahral orchester Kislaptáros Népzenekar a o hladné žalúdky sa postaral Nagymama Klub chutnými sendvičmi. Deti si mohli podľa vlastnej fantázie zahrať v kreatívnom kútiku. Postupne sa vytvorila veľmi dobrá atmosféra plná zážitkov a nečudo, že všetci túžili potom, aby sa takéto stretnutie opakovalo aj v budúcnosti.

PRIPRAVUJEME SA NA OSLAVU 15. marca 1848 *pokračovanie z 1. str.*

Gróf István Szécsenyi v roku 1830 vo svojom spise *HITEL (ÚVER)* napísal, že v Uhorsku musia nastať dôležité zmeny. Hlavným bodom jeho návrhov bola novelizácia zákonov. Zákony musia slúžiť ľuďom, aby podporili upadajúci obchod, aby sa hospodárstvo vymanilo zo stredovekých predpisov, aby pre ľudí nastal rozkvet hospodárstva a štát stal konkurencie schopnou modernou inštitúciou.

K jeho výzve sa pripojili významné osobnosti, bez ktorých by sa tento cieľ nedal realizovať: Lajos Kossuth, Miklós Weselényi, Ferenc Deák, Lajos Batthyány. Parlamentná diskusia o reformách trvala od novembra 1847 do začiatku marca 1848, ale dosiahli sa iba polovičné výsledky. Medzitým správy o revolúcii z Paríža a z Viedne sa dostali aj do Bratislavy (vtedajší Pozsony) a Dolná i Horná komora Parlamentu návrhy reforiem prijala. Pod vedením Kossutha a Szécsenyiho reformisti sa vybrali do Viedne, aby od panovníckeho dvora získali podporu pre vznik novej éry pre Uhorsko. Medzitým vypukla revolúcia aj v Pešti.

Revolučné udalosti v Pešti

Podľa Petőfiho denníka akčný plán revolúcie vznikol v kaviarni Pilvax: organizátori najprv oslovili študentov Univerzity, kde Petőfi zarecitoval Pieseň národa a prečítali 12 bodové požiadavky reformy. Potom obsadili Landererovu tlačiareň, kde vytlačili požiadavky mladých marcových revolucionárov a rozdali ich stále sa zväčšujúcej mase zhromaždených občanov. Udalosti pokračovali poobede o tretej hodine pri Národnom múzeu, kde sa mladým revolucionárom

pripojilo takmer desaťtisíc ľudí. Tu vzniklo rozhodnutie, aby 12 bodové požiadavky najprv odsúhlasila Radnica mesta. Následne zhromaždení občania sa presunuli do Budína vyslobodiť z väzenia Mihály Tánácsisa. Revolučné udalosti 15. marca sa večer skončili v Národnom divadle predstavením drámy Bánk Bán. Účastníkom sa prihovril spisovateľ Jókai a vyhlásil, že revolúcia zvíťazila, že sa dosiahla sloboda tlače, revolučný volebný program a zrušili sa aristokratické tituly.

Víťazstvo revolúcie

Zatiaľ čo pod vedením Sándora Petőfiho, Móra Jókaiho a Pála Nyáriho v Pešti pokračovala revolúcia, vo Viedni Kossuth a Szécsenyi 16. marca predložili panovníkovi Ferdinandovi V. písomné požiadavky revolúcie, ktoré ešte ten istý deň večer panovník aj parlament, hoc neochotne, odsúhlasili. Lajosa Batthyány vymenovali za ministerského predsedu, ktorý vzápätí zostavil prvú zodpovednú maďarskú vládu. Vytvorenie aprílových zákonov (11. apríla) bolo možné vďaka revolučným udalostiam v Pešti, ktoré odstránili zastaralý politický režim a umožnili pre takmer samostatné Uhorsko rozvoj občianskej spoločnosti.

Naša malá vlasť presvedčila svet, že sme schopní jednoty, že v boji naraz s dvomi veľmocami dokážeme vytvoriť základy samostatnosti. Maďarský 15. marec 1848 je svedectvom jednoty Maďarov, ich obetavého odhodlania bojovať za ideály slobody.

Srdečne pozývame všetkých milých záujemcov na **školskú oslavu**, ktorá sa bude konať 13. marca 2020 od 11,30 hod. v **Sportcsarnoku**. Program pripravili žiaci 4. triedy pod vedením profesoriek Anikó Miliczki-Mátyás a Rita Kondor.

Oslava 15. marca obyvateľov našej obce bude v nedeľu o 10.00 hod. pri **Pamätnej tabule umiestnenej na budove Základnej školy Lajosa Lőrincza**.

Podme spoločne pripomenúť našich marcových mladých hrdinov, ich lásku k vlasti a ich ochotu bojovať za našu nezávislosť.

Rozhovor o regionálnych otázkach s profesorom Attilom Fábiánom zo šopronskej univerzity

Pán profesor! V mene našich nových regionálnych novín HegyeshalMi Lapunk môžem Vás poprosiť o odpoveď na pár otázok? Vaše vedecké práce o ekonomickom význame regionálneho hospodárstva sú v maďarsko-slovensko-rakúskych odborných kruhoch veľmi uznávané. Veríme, že aj našich čitateľov budú zaujímať Vaše poznatky o našom regióne, v ktorom žijeme. Moja prvá otázka je, čo hovorí súčasná regionálna veda o možnostiach cezhraničnej spolupráce?

Vážení čitatelia! Vážení občania Hegyeshalomu! Skúmanie vývojových trendov cezhraničnej spolupráce, osobitne v maďarsko-rakúsko-slovenskom regióne, ktorý mnohí označujú za „zlatý trojuholník“, vždy patrilo medzi obľúbené témy vedy o regiónoch. V každej historickej dobe boli predmetom pozornosti iné a iné otázky o cezhraničnej spolupráci a o postavení obyvateľov v priestore medzi mestami Viedeň – Bratislava – Győr. Spomeniem iba niektoré: Ako sa zmenili často diskutované otázky o vzájomných vzťahoch? Do akej miery ovplyvňujú historické korene a spoločný osud obyvateľov tejto oblasti ich súčasné partnerské vzťahy a možnosti spolupráce? Môžeme hovoriť o špecifickej identite tohto obdivuhodného podunajského priestoru? Aké sú budúce perspektívy a potenciálne možnosti tohto doteraz nedostatočne využitého regionálneho hospodárstva a spolužitia? Blízkosť veľkomestských aglomerácií vyživuje alebo naopak odčerpáva možnosti rastu menších usadlostí? Aká je dnes úloha Hegyeshalomu a aké sú jeho možnosti za pár rokov?

Ako sa dnes zmenil samotný pojem hranice?

Pojem hranice mnohí odborníci vysvetľujú rôzne. Podľa môjho názoru hranica nie je nič iné ako čiastočne rozdrobená, ale v podstate vzájomne spojená kultúrna mapa. Hranica ovplyvňuje spoločenský aj hospodársky obraz spolužitia obyvateľov a podmieňuje ich mentalitu. Hranica nevyznačuje iba danú zemepisnú oblasť, ale aj možné bezpečné spoločenstvo. Je priestorom pre také sociálne vzťahy, kde vznikajú konflikty, aj priateľstvá, kde sa stretávajú odlišné kultúry bez toho, aby stratili svoje špecifické národné črty.

Dnes mnohí z nás pociťujú, že sa vytrácajú tie tradičné istoty, ktoré vyvierali zo spoločných hodnôt všetkých ľudí. V týchto každodenných, neraz aj veľmi odosobnených a chladných pomeroch ako by sme mohli spoločne rozmýšľať?

V 21. storočí sme svedkami narastania napätia medzi spoločenstvami žijúcimi vedľa seba. Chýba nám schopnosť spoločne premýšľať o našich životoch. Ale práve prekonávanie bariér medzi spoločenstvami je mimoriadne dôležitá vec, lebo skrýva v sebe možnosti budúceho napredovania. Takto by mohli vnútorné sily jednotlivých spoločností zviditeľniť a zhodnocovať. Súčasným meradlom pripravenosti na kreatívnu a inovačnú spoluprácu je vzájomná dôvera. Musíme teda nájsť tú cestu, ktorá vedie ponad naše každodenné spoločenské, hospodárske a politické konflikty a vedie k vybudovaniu silného miestneho spoločenstva.

Zhovárala sa Marta Brassányi Zágoršeková

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ!

Prišla Jar! Niekoľko informácií o úprave predpisov týkajúcich sa zakladania ohňa na voľnom priestore:

Informácie pre obyvateľov o nových nariadeniach. Naša Samospráva prijala 10 nových nariadení k /Zákonu 2013.(V.31.) o spaľovaní rastlinného odpadu na verejných priestranstvách (pozri www.hegyeshalom.hu).

Hlavné nariadenie: V rámci obce spaľovanie rastlinného odpadu zo záhrad je možné iba od **pondelka do štvrtka** – ak na tieto dni nepripadajú sviatky – **medzi 07.00 – 18.00 hodinami**. V prípade, že ide o spaľovanie väčšieho množstva odpadu občania sú povinní informovať o tom svojich susedov aspoň tri dni pred plánovaným termínom spaľovania. Spaľovanie môže trvať maximálne 3 hodiny. **Je zakázané spaľovať spolu s rastlinným odpadom iné nehorľavé smeti.**

Ministerstvo vnútra Maďarska okrem nariadení miestnych orgánov informuje obyvateľov ešte o nasledovných predpisoch:

- Počas spaľovania treba dodržiavať ochranu hnutel'ného i nehnuteľného hmotného majetku. V prípade ich ohrozenia zakladanie ohňa je zakázané.
- Na mieste spaľovania občania sú povinní umiestniť potrebné bezpečnostné ručné nástroje (napr. polievaciu hadicu, niekoľko vedier s vodou a pod.)
- Pahrebu treba bezpodmienečne úplne uhasiť. Spaľovanie v záhradách obyvateľov nie je potrebné ohlásiť.

Aké udalosti môžeme očakávať v Hegyeshalome? Naša ponuka:

8. apríla o 12.00 hod.: Deň poézie, spomienka /pri soche Attilu Józsefa

12. apríla o 9.00 hod. Hľadáme vajíčka pri jazere Stettni

18. apríla o 16.00 hod. Jarné tance v Malej tel'ocvični (Kistornaterem)

26. apríla o 16.00 hod. Zborové spevy v Evanjelickom kostole

Nasledujúce číslo našich novín HegyeshalMI Lapunk

prinesie informácie o hlavných udalostiach uplynulého mesiaca a množstvo ďalších zaujímavých článkov.